

найбільш загальним технічним вимогам. До технічних параметрів автоматизованих систем бюджетування відносять: єдину базу даних, що забезпечує одночасну роботу великої кількості працівників; інтеграцію з суміжними автоматизованими системами; відсутність обмежень по кількості об'єктів; вимоги безпеки; вимоги до технічного забезпечення.

Отже, процес збору інформації для складання бюджетів необхідно виконувати за допомогою системи автоматизації бюджетування.

Комп'ютеризовану систему бюджетування найдоцільніше інтегрувати в інформаційну систему підприємства з допомогою спеціалізованого програмного забезпечення. Це дозволить налагодити власну модель бюджетування, скласти оптимальні бюджети за виділеними критеріями, контролювати виконання бюджетів та коригування бюджетів на основі фактичних даних про діяльність підприємства [1].

Список використаних джерел:

1. Багрій К. Л. Важливість автоматизації обліку фінансових результатів у сучасних умовах господарювання / К. Л. Багрій // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2013. – № 2. – С. 76-79.
2. Шипунова О. В. Проблеми автоматизації бюджетування на підприємстві / О. В. Шипунова // Актуальні питання сталого розвитку економіки: збірник наукових праць з актуальних проблем економічних наук: у 2-х т. – Х.: Гельветика, 2012. – Т. 2. – С. 247-253.
3. Система автоматизації бюджетування на підприємстві // Фінансовий директор. – 2003. – № 2 (лютий).
4. Федосєєв О., Рочкус Я. Автоматизація управлінського обліку та бюджетування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.management.com.ua/ims/ims021.html
5. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку: підручник для вузів / В. Г. Швець. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2006. – 525 с.

Тараненко О.Ю.

студент,

Науковий керівник: Осадча Г.Г.

кандидат економічних наук,

Національний університет харчових технологій

ОБЛІК ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

На сьогоднішній день одним з найбільш суперечливих питань всеукраїнського обліку є облік дебіторської заборгованості, що пов'язано з існуванням проблеми не платежів. Суб'єкти господарювання на перший план висувають вирішення власних проблем, замість виконання фінансових зобов'язань по платежу перед партнерами.

Відсутність майнової відповідальності за невиконання власних договірних зобов'язань дає їм змогу ухилятися від взаєморозрахунків з партнерами.

Дебіторська заборгованість являє собою суму заборгованості дебіторів підприємству на певну дату [1]. Одночасно з визнанням дебіторської заборгованості відбувається її класифікація за певними критеріями:

- строк погашення та зв'язок з нормальним операційним циклом;
- об'єкти щодо яких виникла дебіторська заборгованість;
- своєчасність погашення.

Згідно з ПБО 10 дебіторська заборгованість поділяється на довгострокову та поточну. При цьому враховуються два критерії: строк погашення та зв'язок з нормальним операційним циклом.

Операційний цикл – проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отриманням коштів від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг.

Довгострокова дебіторська заборгованість – сума дебіторської заборгованості фізичних та юридичних осіб, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу.

Для віднесення дебіторської заборгованості до довгострокової необхідно, щоб виконувалися обидва критерії:

- не виникає в ході нормального операційного циклу
- строк її погашення більше 12 місяців;

Поточна дебіторська заборгованість – сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу, або буде погашена протягом 12 місяців з дати балансу.

В сучасних умовах виробництва та стану розвитку економіки момент поставки товарів та оплати часто не співпадають, тому виникає таке поняття як «дебітори». Зовнішні боржники підприємства виникають або внаслідок попередньої поставки товарів (робіт, послуг) з їх післяплатою за договором, або ж при перерахуванні авансу на рахунок постачальника. Виділяють ще такі види дебіторської заборгованості:

- за товари та послуги;
- за отриманими векселями;
- за відшкодуванням податку на додану вартість;
- за відшкодуванням завданих збитків і нестач;
- підзвітних осіб;
- інша дебіторська заборгованість [2].

Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності врегульовано насамперед ПБО 10 «Дебіторська заборгованість». Водночас при формуванні інформації щодо окремих видів дебіторської заборгованості слід також враховувати такі норми:

- щодо заборгованості за орендними операціями – ПБО 14 «Оренда»;
- щодо заборгованості з поточного податку на прибуток – ПБО 17 «Податок на прибуток»;
- щодо заборгованості за будівельними контрактами – ПБО 18 «Будівельні контракти»;

– щодо заборгованості в іноземній валюті – ПБО 21 «Вплив змін валютних курсів»;

– щодо заборгованості пов'язаних осіб – ПБО 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін

Головним первинним документом, при обліку дебіторської заборгованості – є накладна. Вона містить такі реквізити: одиниця виміру, найменування продукції, ціна, кількість та сума. На даному документі повинно бути чотири підписи: керівник, головний бухгалтер, хто відпустив і хто прийняв. Всі підприємства заповнюють накладні згідно вимог чинного законодавства.

Випуск готової продукції зі складу оформлюють на основі товарно-транспортної накладної, в якій зазначається: назва замовника, його адрес, вид транспортного засобу, найменування продукції, ціна, кількість, сума та прізвище особи, хто буде здійснювати перевезення.

У рахунок-фактурі зазначається опис продукції, її вартість та дата оплати. Оригінал надсилається покупцю і має декілька дублікатів. Підписує рахунок директор та головний бухгалтер.

Для обліку дебіторської заборгованості використовуються приймально-здавальні акти із зазначенням номера накладної, дати оформлення, номера та дати договору, назви і реквізитів замовника, одиниць виміру, кількості, оптової ціни та вартості продукції [3].

Облік резервів за сумнівною дебіторською заборгованістю, щодо якої є ризик неповернення, ведеться на рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів».

Питанням обліку дебіторської заборгованості надається постійна увага законодавчими органами та науковцями, але зміна організаційних структур господарюючих суб'єктів, умови і порядок розрахункових операцій викликають необхідність постійного удосконалення процесу обліку дебіторської заборгованості.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.99 р. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/>
2. Облік дебіторської заборгованості. Режим доступу: http://pidruchniki.com/1893041453242/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/oblik_debitorskoyi_zaborgovanosti
3. Береза С. Л. Класифікація дебіторської заборгованості: нові підходи // Вісник ЖІТІ. – 2001. – № 14. – С. 156.